

Damm i lantbruket

Luftföroreningar och speciellt damm påverkar både människors och djurs hälsa. Kvarstdamm, mögeldamm och damm från asbest är extra farligt.

Kvarts och stendamm

Damm som innehåller kvartspartiklar är en hälsofaror. Kvarts finns framförallt i sand och lätta jordarter. I lokaler där hantering av potatis och rotfrukter sker kan dammhalten var skadligt hög.

Mätningar

Att mäta dammhalten kräver fackkunskap. För branscher där arbetsförhållandena är likvärdiga kan det finnas referensmätningar.

Minska dammet

Fukt minskar effektivt kvartsdammhalten. Punktutsug och fläktar med god kapacitet är ofta effektivt för att minska dammet. Det är också mycket bättre att dammsuga eller spola bort dammet istället för att soppa det.

Hur man skyddar sig

En halvmask med utbytbar filter klass P3 ger normalt tillräckligt skydd. Anställda är skyldiga att följa instruktionerna och att använda andningsskydd när riskbedömningen visar att det behövs.

Mögeldamm och tröskdammlunga

Damm som innehåller mögel är extra farligt. Om mögeldamm tränger in i lungorna kan det leda till en allergisk reaktion med andnöd och feber. Om exponeringen av mögeldamm fortsätter förvärras sjukdomsattackerna för varje gång och kan leda till kroniska och obotliga lungskador.

Hindra mögeldammet

Lagra foder, strö och flis tillräckligt torrt och kontrollera så det inte tar värme eller utvecklar ånga eller lukt som är ett tecken på att det börjat mögla. Luftfiltret i traktorn kan bli en grogrund för mögel- och strålsvampar, byt regelbundet.

Bild: Arbetsmiljöverket

Skydda dig

Använd alltid andningsskydd av klass P3 när du misstänker möjligt material. En friskluftshjälm skyddar bättre och är behagligare att arbeta med.

Eternit och asbest

När man river material som innehåller asbest tex eternit frigörs en stor mängd asbesthaltigt damm. Asbestfibrerna svävar i luften under mycket lång tid och fastnar i lungorna. Det är klarlagt att asbest orsaka både allvarliga lungsjukdomar och cancer.

Tillstånd krävs

För att yrkesmässigt få riva eternittak och hantera andra asbesthaltiga material krävs tillstånd från Arbetsmiljöverket. Tillstånd behövs dock inte för att borra hål vid max tre tillfällen per år om arbetstiden är mindre än en timme samt om utsugsanordning är placerad i direkt anslutning till håltagningen

Riskbedömning krävs alltid

En bedömning av riskerna skall alltid göras. Undersök vilka arbetsmoment som innebär risk för exponering av farligt damm. Välj vilka förebyggande åtgärder som minskar exponeringen. Uppgifterna i riskbedömningen och åtgärderna ska dokumenteras

Sanktionsavgifter

Saknas det fullständig dokumentation av riskbedömningen för kvartsdamm eller hanterar man asbest utan tillstånd utdöms en sanktionsavgift på 15 000 kr till 150 000 kr.